Δελτίο Τύπου: Διεθνές συνέδριο για την Επανάσταση του 1821

Δημοσιεύουμε το δελτίο τύπου του επερχόμενου συνεδρίου για τα 200 χρόνια της Επανάστασης, το οποίο φιλοδοξεί να προσφέρει μία οπτική "από τα κάτω" σε σχέση με ένα από τα κορυφαία αυτά γεγονότα των αρχών του 19ου αιώνα. Ένα γεγονός που δεν γίνεται να περιορίζεται σε εθνοκεντρικές αφηγήσεις όπως αυτή που το ελληνικό κράτος ετοιμάζεται να μας προσφέρει. Η Βαβυλωνία θα στηρίξει με κάθε τρόπο αυτή την προσπάθεια.

Ἐμεῖς ποῦ ἀληθεύουμε; Στην ἐπανάσταση.

Νίκος Καροῦζος

Η επανάσταση του 1821 αποτέλεσε μια ιστορική τομή στην ιστορία των επαναστάσεων. Είναι το πρώτο ρήγμα μέσα στο αντιεπαναστατικό περιβάλλον που διαμόρφωσε η ήττα του Ναπολέοντα στο Βατερλό και η κυριαρχία της Ιεράς Συμμαχίας. Ένα ρήγμα που θα κορυφωθεί μερικά χρόνια αργότερα, το 1848, με το επαναστατικό κύμα της Άνοιξης των Λαών. Αυτό το ρήγμα έγινε η θρυαλλίδα μιας διαδικασίας πολλαπλών εθνογένεσεων στην ανατολική Μεσόγειο, κατά την οποία διαμορφώθηκαν σταδιακά εθνικές ιδεολογίες και κρατικοί θεσμοί. Στη βάση των νέων καπιταλιστικών κοινωνικών σχέσεων, αλλά αντλώντας από προκαπιταλιστικές εθνοτικές αναφορές –πολλές από τις οποίες πήγαιναν πολύ πίσω στο χρόνο– συνενώθηκαν εθνοτικά, γλωσσικά, πολιτισμικά, γεωγραφικά και ταξικά θραύσματα, για να διαμορφώσουν τη νέα αυτή πραγματικότητα.

Στις μέρες μας είναι απαραίτητος όσο ποτέ ένας απολογισμός του ρόλου της επανάστασης αλλά και της ιστορικής διαδρομής του ελληνικού κράτους. Με αφορμή τα 200 χρόνια από το 21' έχουν ήδη ανακοινωθεί πολλά συνέδρια και εκδηλώσεις. Σε αυτά δεσπόζουν φιλελεύθερες, κοσμοπολιτικές και εθνικιστικές

προσεγγίσεις που, παρά τις ουσιώδεις διαφορές τους, αποτελούν απολογητικές ιδεολογίες σημερινών πολιτικών αποβλέψεων, με έμφαση στον ευρωπαϊσμό ή/και στον εθνικισμό. Απουσιάζουν ηχηρά κριτικές προσεγγίζεις που εστιάζουν στο υποκείμενο των επαναστατών: στις λαϊκές τάξεις, στον πολιτισμό τους, τους αγώνες τους, στις επιδιώξεις τους, στις προσδοκίες τους, στα ανολοκλήρωτα οράματά τους.

Δεν τρέφουμε, βέβαια, αυταπάτες. Ξέρουμε πως κάθε ιστορική ανάγνωση είναι πρώτα και κύρια δέσμια του παρόντος, τον θεωρητικών και ιδεολογικών προδιαμορφώσεων του μελετητή. Δεν πιστεύουμε πως καμία ιστορία δεν μπορεί να αρθρωθεί με όρους «επιστημονικής ουδετερότητας». Αφού ακόμα και μια κριτικά υποψιασμένη προσέγγιση προϋποθέτει a priori αξίες που δεσμεύουν τον ορίζοντα του ιστορικού βλέμματος. θέλοντας να τονίσουμε τις πολλές, διαφορετικές, αλλά και αντιφατικές πολλές φορές αλήθειες του 21, επιλέγουμε να μιλήσουμε όχι για την επανάσταση, αλλά για τις πολλαπλές, πληθυντικές «επαναστάσεις».

Στόχος μας είναι να αναδείξουμε εκείνες τις οπτικές που έχουν συστηματικά υποφωτιστεί από την επίσημη ιστορία. Να εστιάσουμε στην λαϊκή ιστορία της επανάστασης, στις επιδιώξεις των καταπιεσμένων λαών και μειονοτήτων, στις εθνοτικές και γλωσσικές ετερότητες που συγκρότησαν την επαναστατική πρώτη ύλη, στην οπτική της κοινωνικής ληστείας και του οπλισμένου περιθωρίου, στις ρευστές πολιτισμικές γεωγραφίες της βαλκανικής υπαίθρου και της οθωμανικής επικράτειας, στο λαϊκό πολιτισμό και στις εξωγενείς, περιηγητικές προσλήψεις του, στην διεθνιστική αλληλεγγύη, στους ταξικούς αγώνες εντός της επανάστασης, στις κεντρικές δομές του κράτους και στην διαπάλη τους με τους τοπικούς θεσμούς προεπαναστατικής αυτοκυβέρνησης, στα ανολοκλήρωτα επαναστατικά οράματα, στις θεσμικές και πολιτειακές καινοτομίες, στους επαναστατικούς μύθους που γέννησε και πυροδότησε το 1821.

θέλουμε να κατανοήσουμε την επανάσταση επανατοποθετώντας την μέσα στα πλαίσια της εποχής της, στα ιδιαίτερα

κοινωνικοπολιτικά τοπία της οθωμανικής επικράτειας, στις γειτνιάζουσες επαναστατικές εμπειρίες των βαλκανικών λαών, της Μικράς Ασίας και της Μεσογείου. Επιθυμούμε, έξω από μονοδιάστατες οπτικές, να αναλυθούν ταυτόχρονα τόσοι οι θεσμοί των παλαιών καθεστώτων, όσο και οι νέοι αναδυόμενοι εθνικισμοί, αλλά και η επέλαση της δυτικής αποικιοκρατίας.

Στις εποχή μας που από τη μία δεσπόζει η άκριτη εθνικιστική αναβίωση και από την άλλη ένας ιστορικός αναθεωρητισμός, που απαξιώνει γενικώς τις επαναστάσεις, αμφισβητώντας το δίκαιο του εξεγερμένου, είναι επιτακτικότερη από ποτέ μια πολυπρισματική, κριτική προσέγγιση. Μια οπτική που θα συνενώνει ιστορικά, κοινωνιολογικά, γλωσσολογικά, γεωγραφικά, οικονομικά, πολιτειολογικά, φιλοσοφικά κ.α. στοιχεία για να συνθέτει καλειδοσκοπικά τις πολυεπίπεδες αλήθειες του 21’, τις πολλαπλές αλήθειες των ίδιων των επαναστατών.

Προτείνουμε τη διοργάνωση διεθνούς συνεδρίου, με ορίζοντα την Άνοιξη του 2021, με τη συμμετοχή ανθρώπων των κινημάτων, ερευνητών και πανεπιστημιακών από την Ελλάδα, την Τουρκία, τις βαλκανικές χώρες, την Ευρώπη και τον αραβικό κόσμο.

Υ.Γ. Ο τίτλος του Συνεδρίου, η Οργανωτική και Επιστημονική Επιτροπή καθώς και το κάλεσμα συμμετοχής θα ανακοινωθούν τις επόμενες ημέρες